

Dokument nr. 8:1

(2002-2003)

Privat forslag fra stortingsrepresentantene John I. Alvheim og Harald T. Nesvik

Forslag fra stortingsrepresentantene John I. Alvheim og Harald T. Nesvik om å be Regjeringen legge frem forslag til lov om endringer i lov 15. juni 2001 nr. 53 om erstatning ved pasientskader mv., slik at det kan gis erstatning for "tort og svie"

Til Stortinget

BAKGRUNN

I løpet av våren 2002 fikk Norsk Pasientskadeerstatning stadig henvendelser fra pasienter og pårørende om erstatning etter bruk av munnpenselen Dent-O-Sept. Ifølge fagrådgiver Thor Foyn i NPE, sitert i Dagbladet den 13. april 2002, beskrev de fleste som hadde tatt kontakt om saken sykdomsforløpet med klare fellestrekk etter bruk av Dent-O-Sept; akutt lungebetennelse og blodforgiftning, i noen tilfeller med døden til følge.

Det har, ifølge Aftenposten den 27. juni 2000, vist seg at munnpenselen, helt siden 1995, har vært infisert med en annen potensielt farlig bakterie enn den som ble funnet i år. Flere pasienter enn de som ble kjent i vår kan derfor være smittet tidligere. Det er også mulig at noen er døde og at pårørende ennå ikke er klar over årsaken og en eventuell rett til erstatning.

Den 25. april 2002 redegjorde helseminister Dagfinn Høybråten i Stortinget om funn av smittsom bakterie på produktet Dent-O-Sept. I sin redegjørelse viste helseministeren til at det her dreide seg om Pseudomonas-bakterien - en bakterie som sjelden forårsaker sykdom hos friske personer, men som kan gi alvorlige infeksjoner hos personer med nedsatt immunforsvar. Smitte fra Dent-O-Sept var på dette tidspunkt funnet i 13 sykehus, og 134 personer var blitt smittet. Noen av disse pasientene døde, uten at det i

april 2002 var kjent om dette skyldtes denne smitten eller andre årsaker. Helseministeren regnet den 25. april 2002 med at flere tilfeller ville bli meldt.

Produsenten av munnpenselen har, ifølge helseministerens redegjørelse, hatt reklamasjoner på produktet Dent-O-Sept mange ganger i året på grunn av misfarging og utette pakninger helt tilbake til 1990. I 1999 kontaktet produsenten, Snøgg Industrier A/S, Næringsmiddeltilsynet på grunn av misfargede munnpensler og mottok informasjon om bakteriefunn og råd om hvordan forurensningen kunne stoppes. Verken produsenten eller Næringsmiddeltilsynet meldte fra til helsemyndighetene.

Helseministeren ga i sin redegjørelse uttrykk for at tilsynet med produsenter av medisinsk utstyr bør styrkes og at ressurser vil bli tilført i den grad det er behov for dette. Han ga videre uttrykk for at han vil inkludere Næringsmiddeltilsynet i meldeplikten knyttet til feil ved medisinsk utstyr. Forslagsstillerne mener at dette er en riktig utvikling og regner med at dette vil bli fulgt opp.

Helseministeren ga også den 25. april 2002 uttrykk for at Norsk Pasientskadeerstatning skulle ivareta pasientens behov for erstatning i denne saken, og det ble i Revidert Nasjonalbudsjett for 2002 gitt en utvidelse av den midlertidige erstatningsordningen, som gjelder for sykehus, til også å gjelde pasienter i aldershjem, sykehjem og i hjemmesykepleien. Den nye loven om pasientskader trer i kraft 1. januar 2003. Av helseminister Høybråtens uttalelser den 25. april i Stortinget mener forslagsstillerne det kan forstås en vilje til å sørge for at de pasientene som er blitt skadelidende i Dent-O-Sept-skandalen skal få ivaretatt sitt behov for erstatning i denne saken.

Sommeren 2002 ble det offentliggjort at en pasient, som to ganger var blitt smittet av Dent-O-Sept og hadde fått blodforgiftning, ville få en erstatning på kr 5 000. Stortingsrepresentantene Olav Gunnar Ballo (SV) og John I. Alvheim ga i mediene uttrykk for

frustrasjon over beløpets størrelse og over at det ikke var mulig å gi erstatning ut over dette beløpet. Forslagsstillerne kan vanskelig akseptere at pasienter med flere alvorlige lidelser, som i tillegg to ganger blir påført alvorlig blodforgiftning av helsevesenet, ikke skal ha krav på en erstatning som gjenspeiler samfunnets plikt til å gjøre det som er mulig for å kompensere for lidelser og angst. Et beløp på kr 5 000 må i denne sammenheng nærmest virke som en provokasjon.

Professor Aslak Syse uttalte til Aftenposten den 23. juli 2002 følgende:

"Politikerne kjenner regelverket godt etter en grundig gjennomgang av lovverket de siste årene. De har selv vært med på å vedta en ny lov om pasientskadeerstatning så sent som den 15. juni 2001. Loven trer i kraft 1. januar 2003, og ingen har foreslått endringer som kunne gitt pasientene andre erstatningssummer - for eksempel forslag om at vanlige erstatningsregler ikke skulle gjelde for selve utmålingen. Nå ber politikerne om at det i alle fall skal gis erstatning for "tort og svie", det som kalles oppreisning. Det er det i sjeldne tilfeller adgang til etter dagens regler, men Stortinget vedtok å fjerne denne muligheten i tråd med det fremlagte forslaget".

Ifølge Aftenpostens nettavise den 23. juli 2002 mener professor Syse at lovverket er "*klokke klart*" i slike saker og at kun økonomisk tap, for eksempel tapt arbeidsinntekt, tap av fremtidig arbeidsinntekt eller kostnader forbundet med forlenget sykeleie på grunn av smitte fra Dent-O-Sept-penselen kan dekkes. Professor Syse uttaler i samme avis følgende:

"NPE har ingen mulighet til å gi erstatning for tort og svie, dersom det ikke kan påvises at enkelte personer i helsevesenet har opptrådt grovt uaktsomt, noe som i denne sammenheng betyr sterkt klanderverdig".

Han anser det som lite sannsynlig at helsepersonell i disse tilfellene har handlet grovt uaktsomt.

Etter forslagsstillerne mening må helseinstitusjonene ha et selvstendig ansvar for at de hjelpemidler som tas i bruk i behandling og pleie ikke gir muligheter for overføring av smitte til pasientene. Dent-O-Sept-saken er en av de største helseskandaler i nyere tid etter forslagsstillerne mening, og det må være klanderverdig og uforsvarlig å bruke usterile hjelpemidler til munnpleie av alvorlig syke intensivpasienter.

Også helseminister Dagfinn Høybråten uttaler til Aftenpostens nettavise den 23. juli 2002 at han ikke vurderer andre erstatningsordninger enn NPE i denne saken.

Forslagsstillerne viser til uttalelser fra Den norske Lægeforening, bl.a. i Aftenpostens nettavise den 26. april 2002, om at det er påkrevet å gjennomgå kvalitetssikringen i sykehus og at tilsynsmyndighetene må styrkes og gis mer maktmidler.

"Når tilsynsmyndigheten ved fylkeslegen har påvist feil og mangler, får det lite konsekvenser".

Legeforeningens president, Hans Kristian Bakke, mener ifølge Aftenposten at Dent-O-Sept-skandalen med all mulig tydelighet viser at tilsynet av helsevesenet må styrkes. Dette må følges opp av sykehus-eier, og pasientenes sikkerhet må legges til grunn for innskjerping av regelverk og instruksjoner på dette området.

Svært mange pasienter ble, etter forslagsstillerne mening, berørt av skandalen med Dent-O-Sept. Mange fikk betydelige og gjentatte plager og enkelte har, slik det ser ut, avgått ved døden. Det er ikke akseptabelt med en erstatning som begrenses oppad til kr. 5 000 i slike tilfeller. Forslagsstillerne mener det må gis muligheter til erstatning for tort og svie i tilfeller der det økonomiske tapet ikke nødvendigvis er det største, men der de lidelser og problemer som påføres pasienten som følge av feil, mangler eller uhell i helsevesenet medfører ulemper som det er naturlig å kompensere for. Saken om Dent-O-Sept er et godt eksempel på tilfeller som kan oppstå.

Det er forslagsstillerne intensjon at en endring i lov om pasientskader, slik forslagsstillerne her går inn for, også skal omfatte ofrene etter Dent-O-Sept-skandalen.

FORSLAG

Det fremmes derfor følgende

f o r s l a g :

I

Stortinget ber Regjeringen legge frem forslag om lov om endring i lov 15. juni 2001 nr. 53 om pasientskader slik at NPE i fremtiden kan gi erstatning for tort og svie der det er påkrevet.

II

Stortinget ber Regjeringen sørge for at ofrene etter Dent-O-Sept-skandalen blir tilkjent erstatning slik innholdet i Dokument nr. 8:1 (2002-2003) legger opp til.

1. oktober 2002